

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до статті 12
Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян
та правовий режим на тимчасово окупованій території України»
(реєстр. № 5441 від 23 листопада 2016 року)**

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 22 лютого 2017 року (протокол № 56) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до статті 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (реєстр. № 5441 від 23 листопада 2016 року), поданий народним депутатом України Паламарчуком М.П. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою усунення передумов порушення прав і свобод громадян в частині дотримання розумних строків досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованій території, забезпечення вчасного проведення першочергових слідчих (розшукових) дій, швидкого, повного та неупередженого розслідування, збереження речових доказів, здійснення кримінального провадження уповноваженими органами відповідно до підслідності, визначеної статтею 216 Кримінального процесуального кодексу України.

Для досягнення зазначеної мети автором Законопроекту пропонується частину другу статті 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» викласти в такій редакції:

«2. Підслідність кримінальних правопорушень, вчинених на тимчасово окупованій території, визначається прокурором Автономної Республіки Крим. Матеріали досудового розслідування щодо злочинів, кримінальні провадження щодо яких знаходяться на стадії досудового слідства, повинні бути передані органам досудового слідства, визначеним прокуратурою Автономної Республіки Крим».

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з наступного.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), в Україні визнається і діє принцип верховенства права; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частини перша, друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 3 Основного Закону України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Згідно зі статтями 21-22, частиною першою статті 24 Конституції України усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними, вони гарантуються і не можуть бути скасовані. Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

Частиною першою статті 62 Основного Закону України передбачено, що особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Наведені статті діючого законодавства України цілком кореспондуються з чинними міжнародними договорами (згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України), які відповідно до частини першої статті 9 Конституції України є частиною національного законодавства України.

Так, частина перша статті 11 Загальної декларації прав людини визначає, що кожна людина, обвинувачена у вчиненні злочину, має право вважатися невинною доти, поки її винність не буде встановлена в законному порядку шляхом прилюдного судового розгляду, при якому їй забезпечують усі можливості для захисту.

Положення аналогічного змісту містяться у частині другій статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частині другій статті 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, частині першій статті 48 Хартії основних прав Європейського Союзу, пункті першому принципу 36 Зводу принципів захисту всіх осіб, які піддаються затриманню чи ув'язненню будь-яким чином (Резолюція 43/173 Генеральної Асамблеї ООН від 09 грудня 1988 року).

Згідно з пунктами 1, 14 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; організація і діяльність прокуратури.

Відповідно до частин першої-другої статті 131¹ Конституції України в Україні діє прокуратура, яка здійснює: 1) підтримання публічного обвинувачення в суді; 2) організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку; 3) представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом. Організація та порядок діяльності прокуратури визначаються законом.

Пунктом 9 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України визначено, що прокуратура продовжує виконувати відповідно до чинних законів функцію досудового розслідування до початку функціонування органів, яким законом будуть передані відповідні функції, а також функцію нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, - до набрання чинності законом про створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій.

У Рішенні від 12 лютого 2002 року № 3-рп/2002 Конституційний Суд України зазначив, що Конституція України як головне джерело національної правової системи є також базою поточного законодавства. Вона надає можливість урегулювання певних суспільних відносин на рівні законів, які конкретизують закріплені в Основному Законі положення (абзац перший підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих Законопроектом змін до чинного законодавства узгоджується з нормами Основного Закону України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до статті 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (реєстр. № 5441 від 23 листопада 2016 року), поданий народним депутатом України Паламарчуком М.П., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ